

FIȘA DISCIPLINEI

FILOSOFIA DREPTULUI

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Drept
1.3. Departamentul	Drept public
1.4. Domeniul de studii	Drept
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Drept
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Filosofia dreptului				Codul disciplinei		DLR 1138			
2.2. Titularul activităților de curs			Lect. dr. Arthur Mihăilă								
2.3. Titularul activităților de seminar			Lect. dr. Arthur Mihăilă								
2.4. Anul de studiu		I	2.5. Semestrul		I	2.6. Tipul de evaluare		C	2.7. Regimul disciplinei		DA

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	98	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					26
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				50	
3.8. Total ore pe semestru				98	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Studentii se vor prezenta la cursuri și seminarii cu telefoanele mobile închise
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența este obligatorie în proporție de 75%

50.1. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	- Utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmelor și a metodologiilor din filosofia dreptului - Cunoașterea celor mai importante curente din domeniul filosofiei dreptului și în special a celor din perioada contemporană - Cunoașterea problemelor cu care se confruntă în momentul de față filosofia dreptului și soluționarea lor.
Competențe transversale	Capacitatea de a interpreta critic soluțiile oferite de diferiți filosofi pentru unele probleme de drept contemporane

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște cele mai importante teorii și valori din filosofia dreptului
Aptitudini	Studentul este capabil să interpreteze critic un text filosofic care tratează probleme legate de drept prin relaționarea cu ideile însușite la curs și cu textele studiate pentru seminarii
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru a studia o temă de filosofie juridică, plecând de la cunoștințele acumulate

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea celor mai importante școli filosofice și idei care au influențat gândirea juridică
7.2 Obiectivele specifice	Analiza critică a conceptelor și teoriilor prezentate precum și aplicarea lor în cazul unor probleme de drept contemporane.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații

1. Obiectul filosofiei dreptului	Prelegere. La început cadrul didactic va ridica o problemă care va fi rezolvată pe parcurs	În timpul cursului vor fi puse întrebări de feedback și va fi reliefată importanța filosofiei dreptului
2. Filosofia dreptului în antichitate: Platon, Aristotel, Cicero.	Prelegere. Întrebări de feedback	Se va analiza importanța acestor idei și ecourile lor contemporane.
3. Filosofia dreptului în Evul Mediu: Augustin și Toma D'Aquino.	Prelegere. Întrebări de feedback	Se va sublinia relația dintre etică, teologie și filosofia dreptului.
4. Teorii ale contractului social: Thomas Hobbes, John Locke, Jean-Jacques Rousseau.	Prelegere. Întrebări de feedback	Se va analiza rolul pe care l-au avut aceste teorii pentru conturarea sistemului de drept contemporan.
5. Immanuel Kant	Prelegere. Întrebări de feedback	Se va analiza raportul dintre morală și filosofia dreptului la Kant
6. Georg Wilhelm Frederick Hegel	Prelegere. Întrebări de feedback	Se vor analiza tezele lui Hegel despre stat și drept și influența lor asupra unor filosofi contemporani și a ideilor marxiste
7. Utilitarismul	Prelegere. Întrebări de feedback	Se vor prezenta tezele utilitariste și contrastul cu filosofia dreptului natural și cea kantiană.
8. Pozitivismul juridic în secolul XX.	Prelegere. Întrebări de feedback	Se vor analiza ideile celor mai importanți reprezentanți ai acestui curent
9. Realismul juridic	Prelegere. Întrebări de feedback	Vor fi prezentate variantele realismului juridic american și scandinav.
10. Analiza economică a dreptului.	Prelegere. Întrebări de feedback	Se va pune în discuție problema criteriului eficienței în momentul elaborării legilor.
11. Noul drept natural.	Prelegere. Întrebări de feedback	Se vor analiza relațiile dintre religie și drept.
12. Filosofia juridică liberală: Rawls, Nozick, Dworkin.	Prelegere. Întrebări de feedback	Vor fi analizate principiile liberale care stau la baza teoriei drepturilor omului.
13. Gruparea studiilor juridice critice	Prelegere. Întrebări de feedback	Se vor analiza deficiențele sistemelor juridice actuale
14. Feminismul	Prelegere. Întrebări de feedback	Se va analiza relația dintre gen, putere și sistemul juridic.
Bibliografie - Boonin, David, <i>The problem of Punishment</i> , Cambridge: Cambridge University Press, 2008. - Craiovan, Ion, <i>Filosofia dreptului sau dreptul ca filosofie</i> , București: Universul Juridic, 2010. - Cristea, Simona, <i>Doctrine juridice</i> , București: Universul Juridic, 2011.		

- Friedrich, Carl Joachim, *The Philosophy of Law in Historical Perspective*, Chicago: Chicago University Press, 1963.
- Golding, Martin P.; Edmundson, William A. (eds) - *The Blackwell Guide to the Philosophy of Law and Legal Theory*, Oxford USA: Blackwell Publishing, 2005.
- Lee, Steven P. (ed), - *Intervention, Terrorism and Torture: Contemporary Challenges to Just War Theory*, New York: Springer, 2007.
- Ryan, Alan (ed.), *Justice*, Oxford: Oxford University Press, 1993.
- Tebbit, Mark, *Philosophy of Law: An Introduction*, 2nd ed., London: Routledge, 2005.
- Twining, William, *Understanding Law from a Global Perspective*, Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Kuhlse, Helga; Singer, Peter (eds.), *A Companion to Bioethics*, , Oxford USA: Blackwell Publishing, 2009.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Constante în filosofia dreptului: relația dintre etică și drept. Prezentarea Bibliografiei generale.	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
2. Conceptul de justiție în Republica lui Platon	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
3. Drept și teologie la Toma D' Aquino	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
4. Contractul social la Locke și Rousseau	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
5. Kant și ”Știința dreptului ”	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
6. Realismul juridic american: Holmes și Llewellyn	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
7. Utilitarismul la John Stuart Mill	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
8. Bunurile de bază la John Finnis	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
9. Teoria justiției la Rawls.	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
10. Critica sistemului juridic la Roberto Unger	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
11. Dreptul ca sistem de opresiune a femeii la Catherine MacKinnon	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.

12. Dreptul la viață: pedeapsa capitală, eutanasia, avortul	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
13. Limitele puterii statului, dreptul la viața privată, toleranța față de opiniile altuia.	Discuții; studiu individual	Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
14. Argumente etice în favoarea sau împotriva torturii. Analiza argumentelor lui Alan M. Dershowitz		Se va pune accentul pe implicarea activă a studenților în discuții.
Bibliografie Platon, <i>Opere, Vol. V: Republica</i>, București: Ed. Științifică și enciclopedică, 1986. Toma din Aquino, <i>Despre guvernământ</i>, Iași: Polirom, 2005. Rousseau, Jean-Jacques, <i>Contractul social</i>, București: Editura MondoRo, 2016. Kant, Immanuel, <i>Metafizica moravurilor</i>, București: Antaios, 1999. Holmes, Oliver Wendell, <i>The Path of Law</i>, Bedford: Applewood Books, 2006. Mill, John Stuart, <i>Utilitarismul</i>, București: Editura All, 2014 Finnis, John, <i>Natural Law and Natural Rights</i>, Oxford: Oxford University Press, 2011. Rawls, John, <i>O teorie a dreptății</i>, Iași: Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2012. Unger, Roberto, <i>The Critical Legal Studies Movement</i>, Cambridge Mass.: Harvard University Press, 1986. MacKinnon, Catharine, <i>Feminism Unmodified: Discourses on Life and Law</i>, Cambridge: Harvard University Press, 1987. McMahan, Jeff, <i>The Ethics of Killing: Problems at the Margins of Life</i>, Oxford: Oxford University Press, 2002. Singer, Peter, <i>Practical Ethics</i>, 3rd. Ed., Cambridge: Cambridge University Press, 2011. Alhoff, Fritz, <i>Terrorism, Ticking Time-Bombs, and Torture: A Philosophical Analysis</i>, Chicago: University of Chicago Press, 2012.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Cunoașterea celor mai importante idei din filosofia dreptului și, în special a celor din filosofia contemporană permite studentului să înțeleagă complexitatea unor probleme juridice actuale și să depășească obstacolele etice sau axiologice prezente în cazul unor spețe dificile.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea curentelor filosofice prezentate la curs.	Colocviu	80%
10.5 Seminar/laborator	Studentul trebuie să dovedească faptul că înțelege implicațiile ideilor din lucrările consultate	Teme pe parcursul semestrului cu posibilitatea oferirii de feedback, intervenții în timpul seminarului	20%
10.6 Standard minim de performanță			

- Pentru absolvirea acestei discipline este necesară obținerea unei note finale de minim 5(cinci)
- Notele acordate sunt între 1(unu) și 10(zece);
- Colocviu din materia predată la curs
- Studentul trebuie să cunoască minimal ideile prezentate la curs.

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							

Data completării:
15.09.2025

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament:
...

Semnătura directorului de departament

.....

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".